

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **S. K.**, zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2025, č. j. 2 Az 19/2025-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 7. 2025, č. j. OAM-404/ZA-ZA15-ZA13-2025. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu dne 4. 4. 2025. V pohovoru uvedl, že důvodem jeho žádosti je napjatá situace mezi Arménií a Ázerbajdžánem (přičemž si byl vědom toho, že v době jeho pohovoru bylo uzavřeno příměří). S ohledem na existenci branné povinnosti vyjádřil obavu, že bude odveden do armády, kde bude nucen zabít, popřípadě bude sám zabit. Toto tvrzení podpořil tím, že před nástupem do armády obdrží každý budoucí branec 3 výzvy od příslušných orgánů (vojenské správy) a on již obdržel 2 a prošel i zdravotní prohlídkou. Pokud by nebylo zmíněného konfliktu, na základní vojenskou službu by nastoupil.

[3] Žalovaný stěžovatelovu žádost podle § 16 odst. 2 zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou zamítl. Arménii lze podle dostupných informací považovat za bezpečnou zemi původu a stěžovatel neprokázal, že by tomu tak v jeho případě nebylo. Důvodem, pro který o mezinárodní ochranu žádal, byly obavy z nástupu do vojenské služby a s tím spojeným rizikem účasti v možném konfliktu s Ázerbajdžánem. Povolání k výkonu vojenské služby není samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani v případě, že by byl výkon služby spojen s rizikem účasti v bojových akcích ve válečném konfliktu. Ze zpráv o zemi původu (Hodnocení Arménie jako bezpečné země původu ze září 2024 a Informace

OAMP: Arménie – Základní vojenská služba ze dne 6. 6. 2025) nadto vyplývá, že v současné době aktivní konflikt mezi oběma zeměmi neprobíhá. Současně je možné namísto standardní vojenské služby v délce 24 měsíců i výkon vojenské služby beze zbraní v délce 30 měsíců či alternativní civilní služby v délce 36 měsíců.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného stěžovatel brojil žalobou, kterou městský soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Městský soud ve shodě se žalovaným konstatoval, že Česká republika považuje Arménii za bezpečnou zemi původu. Bylo tedy na stěžovateli, aby tvrdil a prokázal, že v jeho konkrétním případě tomu tak není. K tomu podle městského soudu nedošlo. Jak uvedl i sám stěžovatel, vojenský konflikt v současné době neprobíhá, operace byly ukončeny v září roku 2023. Proto neshledal důvodnou ani argumentaci ohledně neaktuálních zpráv o zemi původu, když obě reflektovaly tuto změnu vojenské a politické situace. Samotná branná povinnost bez dalšího nemůže být azylově relevantním důvodem. Tím by se stala až v případě, že by žadateli (stěžovateli) hrozilo trestní stíhání nebo trest za odepření jejího výkonu v situaci, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud by zároveň byla dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování – viz čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“). Podle městského soudu z ničeho nevyplývá, že by tomu tak v případě Arménie bylo. K obavám stěžovatele ohledně poměrů v armádě Arménie (šikana či dokonce hrozba újmy na zdraví a životě ze strany ostatních vojáků) městský soud jím navrhovaný důkaz článkem z portálu Civilnet pro nadbytečnost neprovedl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Předně argumentoval tím, že z informací o základní vojenské službě vyplývá, že žádosti o alternativní službu podané z důvodu náboženského přesvědčení jsou zamítány pro neopodstatněnost; tím spíše bude zamítnuta žádost stěžovatele podaná z důvodu svědomí. Jeho azylový příběh je spojen právě s obavami z plnění povinné základní vojenské služby, při níž může být zabit nebo nucen zabít. V jeho případě zároveň nelze vyloučit, že bude zapojen do řešení incidentů na hranici Arménie a Ázerbajdžánu, eventuálně pokud by pro své přesvědčení odmítl nastoupit, hrozí mu trestní stíhání v rámci procesu, který nebude spravedlivý. Městský soud podle stěžovatele postupoval rozporu s judikaturou, když přenesl odpovědnost za prokázání, že Arménie není bezpečnou zemí původu, na stěžovatele. Současně městský soud nevypořádal námitku bezpečné země původu ve vztahu ke stěžovateli, který argumentoval nebezpečím hrozícím ze strany samotné armády Arménie, což považoval za rozvinutí svého azylového příběhu, čímž zatížil rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl, popřípadě zamítl jako nedůvodnou. Podle žalovaného stěžovatel v kasační stížnosti pouze opakuje svou žalobní argumentaci, přičemž jeho tvrzení k hodnocení Arménie jako bezpečné země původu jsou veskrze obecná bez bližší konkretizace k jeho azylovému příběhu.

[7] Nejvyšší správní soud (NSS) nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je

pokračování

kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodovala specializovaná samosoudkyně, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost predestírá k rozhodnutí především otázku možnosti udělení mezinárodní ochrany v případě žadatele, který se obává výkonu povinné základní vojenské služby v zemi původu, kterou Česká republika považuje za bezpečnou. Uvedená otázka ovšem v daném případě podle přesvědčení NSS nezasluhuje pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak městský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které NSS neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu. Z ustálené judikatury vyplývá, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při utváření právního závěru a proč považuje argumentaci účastníků řízení za (ne)správnou (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75, a ze dne 30. 1. 2014, č. j. 7 Ans 16/2013-39).

[12] Ke stěžovatelem namítané nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud poznamenává, že otázka bezpečné země původu tvoří samou podstatu věci a městský soud se jí zabýval nejen obecně, ale i ve vztahu ke stěžovateli samotnému. Učinil tak v rozsahu, v jakém důvody svého možného pronásledování nastínil stěžovatel v řízení před správním orgánem. Zároveň vysvětlil, proč stěžovatelem navrhovaný důkaz neprovedl. NSS tak rozsudek nepřezkoumatelným neshledal.

[13] Česká republika považuje Arménii za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (ve spojení s § 2 bodem 3 vyhlášky č. 328/2015 Sb.). Institut bezpečné země původu vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU (dále jen „procedurální směrnice“). Podle čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice lze zemi považovat za bezpečnou zemi původu ve vztahu k jednotlivému žadateli v případě, že nepředložil žádné závažné důvody vyvracející takový závěr (viz rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2023, č. j. 4 Azs 426/2021-37). Dále čl. 37 procedurální směrnice vymezuje podmínky, za kterých je možné zařazení na seznam bezpečných zemí původu. Platí, že zemi původu lze za bezpečnou považovat, pokud informace o zemi zařazené na seznam bezpečných zemí původu, které jsou součástí správního spisu, dokládají, že tato země skutečně splňuje podmínky podle přílohy I procedurální směrnice a tyto informace podléhají pravidelnému přezkumu (viz k tomu rozsudek NSS ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022-56, č. 4410/2022 Sb. NSS., nebo rovněž rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 8/2024-38).

[14] V posuzované věci byly tyto podmínky naplněny. Z hodnocení Arménie jako bezpečné země původu vyplývá, že se jedná o parlamentní demokracii s pravidelnými volbami, jsou v ní dodržována lidská práva, respektována zásada nenavrácení (*non-refoulement*) a až na výjimky v ní funguje nezávislé soudnictví. Na konci roku 2023 bylo uzavřeno příměří s Ázerbajdžánem po konfliktu o oblast Náhorního Karabachu. Tato zpráva rovněž vychází ze značného množství v ní uvedených zdrojů. Stran její aktuálnosti lze poukázat na to, že rozhodnutí žalovaného je ze dne 8. 7. 2025. Hodnocení Arménie jako bezpečné země původu je pak datováno ke dni 4. 9. 2024. Je tedy splněna podmínka přezkumu „alespoň jednou za rok“. Z ničeho nevyplývá, že by se od vydání zprávy situace v Arménii významně změnila a ani stěžovatel sám konkrétní změnu okolností nenadnesl. Lze proto uzavřít, že podmínky pro zařazení Arménie na seznam bezpečných zemí původu byly naplněny, a bylo tedy na stěžovateli, aby je ve vztahu k sobě vyvrátil, což neučinil.

[15] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že branná povinnost představuje jednu ze základních povinností osob vůči státu, jehož jsou občany. Požadavek státu na splnění této povinnosti, včetně případného zapojení do ozbrojeného konfliktu v rámci mobilizace za účelem ochrany svrchovanosti státu a jeho územní celistvosti, je zcela legitimní. Sama o sobě proto nemůže představovat akt pronásledování ani hrozbu vážné újmy (viz např. rozsudky NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, a ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017-26). K tomuto závěru NSS dospěl i ve vztahu k Arménii; viz k tomu rozsudek NSS ze dne 18. 10. 2022, č. j. 1 Azs 172/2022-31. Na základě toho nelze přijmout argumentaci stěžovatele ohledně obavy „zabít nebo být zabit“. NSS připomíná, že v současné době není Arménie s Ázerbajdžánem ve válečném stavu, z čehož pramení hlavní obava stěžovatele (byť se stále jedná o situaci napjatou). S ohledem na zmíněnou judikaturu týkající se povinnosti občanů státu na zapojení do válečného konfliktu v rámci branné povinnosti však není možné tento důvod považovat za azylově relevantní.

[16] V rozsudku ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, č. 4304/2022 Sb. NSS, shrnul Nejvyšší správní soud závěry své judikatury tak, že samotné plnění branné povinnosti (tím spíše prosté povinné vojenské služby) nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo

pokračování

přínejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice.

[17] Stěžovatel nepřednesl tvrzení (tím méně je prokázal), která by bylo možné podřadit pod některý z důvodů uvedených ve výše zmíněné judikatuře, při jejichž splnění lze výkon vojenské služby, respektive trestní stíhání či trest za odepření výkonu vojenské služby považovat za pronásledování. Ačkoliv stěžovatel namítal, že vyhýbání se vojenské službě může být sankcionováno trestem odnětí svobody, neprokázal, že by se jednalo o trest, jehož intenzita by představovala porušení lidských práv. Ze zprávy hodnotící základní vojenskou službu v Arménii naopak vyplývá, že její alternativní výkon je možný. O žádosti rozhoduje tzv. republiková komise, přičemž její zamítnutí je možné jen v případě opakovaného nedostavení se k projednání žádosti, popřípadě uvádění nepravdivých údajů. Zároveň je možné zamítnutí žádosti napadnout žalobou. V rámci alternativní civilní služby zpráva zmiňuje celou řadu pozic, kam mohou být odvedenci nasazeni (např. sociální pracovníci, nemocniční pečovatelé či řidiči sanitních vozů). Z této zprávy rovněž vyplývá (v kombinaci s v ní odkazovanou Výroční zprávou o svobodě a vyznání za rok 2023 Ministerstva zahraničních věcí USA), že pracovalo „*v programu alternativní civilní pracovní služby 101 odpíračů vojenské služby z důvodu svědomí, což je podobný počet, jako v předchozích letech*“. Z uvedeného vyplývá, že alternativní civilní služba je v zemi původu stěžovatele reálně možná a využívána. Jediný ve zprávě zmiňovaný případ uvěznění občana Arménie (baptistického vyznání) za vyhýbání se vojenské službě z náboženských důvodů nelze považovat za důkaz opaku – jeho byla zamítána právě z důvodu účelovosti a vnitřní rozpornosti (tedy nepravdivosti jím předložených údajů), nikoliv kvůli náboženskému přesvědčení. Vůbec nic tedy nenásvědčuje úvaze stěžovatele, že jeho žádost podaná „jen“ z důvodu svědomí bez náboženského podkladu bude zamítnuta.

[18] S tím souvisí i stěžovatelův poukaz na poměry v armádě Arménie. Až v rámci žaloby i kasační stížnosti (na rozdíl od pohovoru) uvedl, že jeho obava z nástupu na vojenskou službu mimo potenciální války pramení i z rizika šikany či jiné fyzické újmy v armádě samotné. To je sice v rámci naplnění povinnosti úplného a *ex nunc* posouzení městským soudem v principu možné (k tomu § 32 odst. 9 zákona o azylu a čl. 46 procedurální směrnice), v tomto případě však městský soud nepochybil, když neprovedl k důkazu článek z portálu Civilnet. Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 4. 10. 2018, *Abmedbekova*, věc C-652/16, uvedl, že výjimku z úplného a *ex nunc* posouzení představují mj. nové skutkové okolnosti nedostatečného významu. Sám stěžovatel své obavy z poměrů v armádě označuje za rozvoj svého azylového příběhu, s čímž zdejší soud souhlasí. Jejich význam však v podstatě negují zjištění ohledně možné alternativní civilní služby. V okamžiku, kdy je možná nejen vojenská služba beze zbraně, ale i služba výhradně civilní (viz výše), nelze obavy z poměrů v armádě brát za natolik významné, aby se jimi musel městský soud zabývat. Namítanou vadu nedostatečně zjištěného skutkového stavu tak NSS neshledal.

[19] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že samotnou skutečnost, že za vyhýbání se vojenské službě hrozí stěžovateli trestní stíhání, rovněž nelze považovat za azylově relevantní. Nic nenasvědčuje tomu, že by způsob výkonu trestu odnětí svobody v Arménii mohl být spojen s porušováním lidských práv (mučením, nelidským či ponižujícím zacházením). Z ničeho dále neplyne, že by případné trestní stíhání bylo vedeno způsobem porušujícím lidská práva, či že by mohlo být vedeno za skutek, který ve skutečnosti není trestným činem, nebo za něj hrozil nepřiměřený trest (srov. k tomu rozsudky NSS ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003-81, č. 77/2004 Sb. NSS, a ze dne 18. 8. 2005, č. j. 2 Azs 28/2005-55).

[20] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že dosavadní judikatura poskytuje dostatečné řešení námitek uplatněných v kasační stížnosti a zároveň kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, ani nebylo shledáno zásadní pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Z těchto důvodů kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

[21] Odmítnutí pro nepřijatelnost představuje zjednodušený meritorní přezkum (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), výrok o náhradě nákladů řízení se proto opírá o § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, Nejvyšší správní soud mu však náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevnikly.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 5. března 2026

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu